

Передплата

на «РУСЛАНА» виносити:

в Австрії:

на цілий рік . . . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . . . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року . . . 2-50 зр. (5 кор.)
на місяць . . . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 16 франків
Поодинокі число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о год. 6-й пополудні.
Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 9 ул. Коперника (Ліндога ч. 9.) Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Ухвали польского „Кола“

Комунікат з ухвал польского «Кола», які запали 24. лютого на зборах «Кола» знаменний. «Коло» відступило від дотеперішньої програми правиці, що стояла в обороні автономії країв і рівноправності всіх австрійських народів, а обмежилось на оборону лише автономії Галичини. «Коло» хоче позитивної праці в центральнім парламенті, хоче парламентаризму, буде піддержувати економічну програму теперішнього кабінету, pomoже до мирного поладнання німецько-чеського спору, але поза се все не ангажує ся і не думає вже про переведенє національної рівноправності всіх австрійських народів, як се було сказано в проєкті адреси до трону при відкритю парламенту в 1897 р.

З сим зворотом в політиці «Кола» треба вже нині числити ся. Як доси «Коло» уважало себе сторонництвом, що брало на себе задачу сторонництва державного, змагаючого до успокоєня національного розладу в Австрії через переведенє всего, що помістить ся в артикулі XIX. основних державних законів, так тепер стануло оно на чисто своїм польським становищу і думає на будуче дбати лише про «свої» інтереси. Комунікат не положиє навіть акценту на ту точку давнішої програми правиці, де було висказане дбанє про релігійно-моральне вихованє молодежи і через що «Коло» стануло близько до католицьких людовців, зібраних в клубі Діпавлього і Катрайна. «Коло» почало політику зовсім свободної руки, політику галицько-польську.

Розуміє ся, що ми не маємо права,

піддавати якому-небудь осудови сю «нову» політику польского «Кола». Вольному — воля! Ми маємо право, лише перевірити сей зворот в політиці Поляків і з ним почислити ся. Ми маємо право спитати, длячого як-раз тепер «Коло» до «переведеня» національної рівноправности всіх австрійських народів віднесло ся з так явною негациєю, що про сю справу не згадало ні одним слівцем в своїм комунікаті? Видко, що «Коло» не хоче такої рівноправности і то як-раз в сій хвили, коли шеф теперішнього кабінету в своїй програматичній заяві звязав ся словом перед парламентом, що він по щасливім поладнаню чесько-німецького питаня наміряє зокрема взяти під розвагу всі національні питаня в Австрії, за що довелись єму в парламенті навіть оклики признаня. Др. Кербер сказав іменно: «Теперішний кабінет відчуває на собі доконечний обовязок, рішити національне питанє. Не єсьмо на стільки оптимістами, щоби вірити в утваленє повного національного мира. Рівнож годі буде національні спори рішити після одної шаблони і в один час. Обставини суть занадто ріжнородні. Позаяк однак одна шаблони не можлива, то треба взяти ся до порішеня національних питань зокрема. В першім ряді хочемо поладнати чесько-німецьке питанє і в сій ціли скликали ми звісну конференцію».

Др. Кербер вложив проте в свою програму поступенне поладнанє національного питаня у всіх коронних краях бодай після окремих шаблон. Але «Коло» в своїх ухвалах з 24. лютого не зволило відповісти, чи і о скілько оно годить ся на сю точку програми правительства, а поминуло єї, здає ся, нарочно.

Сей прояв в польським «Колі» хотіли ми сконстатувати і єсьмо певні, що він бу-

де обговорений на засіданях других клубів правиці.

На сім місци занотуємо, що згадана заява не одушевила дотеперішних союзників «Кола».

Чи в виду того правиця удержить ся в цілости? — покаже найблизша будучність.

Галицькі робітники за границею.

(Далі).

Побачимо тепер, як відбував ся тота еміграція за зарібком. Робітників таких вербує ся на ріжний спосіб.

Головний, а здає ся, і найдавнійший спосіб є вербунок через доглядчів, котрі з сего посередництва зробили собі досить хосенне підприємство. Є се звичайно більше меткі і оборотніші робітники, що позискали довіре властителя і що одержують зимою (найдалше до січня) письмений контракт від господаря, що мають подбати про потрібне число робітника. На тій підставі угоджують они по корчмах людей, розвиваючи цілу штуку переконуючої вимови і обіцюючи золоті гори. Сі агенти, Німці, походять з над долишної Варти і Одри, уживають в польських околицях перекладчика і дурять нераз людей остемпльованим контрактом, отже-ж буцім то затвердженим від уряду. З часом, особливо в околицях, з котрих робітники були вже на еміграції, посередничать у вербованю старші а дотеперішні дівчата, котрі через зиму в своїм селі збирають «компанію на Сакси». За свій труд дістають они від агента по марці за голову, часом менше, коли сам агент дістає від рільника три, рідше дві марки від достарченого робітника. Однак се поголовне виплачує ся аж по скінченю робіт в осени, щоби визискати вплив агента для здержаня робітників від утечи в часі робіт. Звичайно дістає агент і від робітників «барипу» по 50 феників до 3 марок

20

ВОЛОДИМИР КОРОЛЕНКО.

СУДНИЙ ДЕНЬ.

(Йом кіпур).

(Далі).

— А ще я кажу, помяніть мов слово: як мене тут не стане, мірошник одкрив шинок і буде розбавляти горілку; а проценти він і тепер дере як слід... Два!

— Ну, два! — ствердив чорт, а мірошник поскріб у голові:

«Як се він усе міг угадати, проклятий?»

— А ще я кажу: вам чужі бажають, щоб нас чорти узяли, се правда... А як ви думаєте, як би тут зараз були наші жидки та побачили, що ви зо мною хочете робити, — який би вони тут гвалт підняли, га? А про мірошника через рік, кого не спитайте, свої братчики скажуть: та хай його чорт візьме... Три!

— Ну, три!... Я і не одрікаюсь.

— От се-б добрий був інтерес, як би ви ще одрікались. Який би ви були після сього чесний жидівський чорт? А ви краще скажіть, який був договір?

— Я усе виконав: zostавив тебе на рік живим — раз. Приніс сюди — два...

— А три? Що буде три?

— Що-ж іще? Виграєш заклад, — одпушу тебе на усі чотири вітри.

— А збитки, хіба ви не повинні вернути мені збитки?...

— Збитки? Які-ж у тебе можуть бути збитки, коли ми тобі дали торгувати у нас без усяких патентів цілий рік?... Ну, що? Такий барип на землі у три роки не візьмеш... Дивись сам: Я тебе ухопив відсіля в одному лапсердаці, навіть без патинків, а сюди який ти клунок приволік, га?... Відкіля-ж він увів ся, коли у тебе були усе збитки?

— Ой-вай! Знов клунком докоряєте!... Що я собі там торгував, се мов щастє... Хіба ви лічили мій барип? А я вам скажу по правді, що я од вашої торгівлі і там узав чистий збиток і тут, на землі, рік згубив...

— Ах, ти, пройди́сьвіт! — закричав чорт.

— Я пройди́сьвіт? — Ні, се ви сами пройди́сьвіт, шейгец, лайдак, паршивець!...

Тут вони знов почали лаять ся, та так швидко, що уже не можна було розібрати ні жадного слова. Обидва махали руками, обидва трусили ярмулками і піднімались на пальцях, мов два півні, готові кинутись у бій. Нарешті чорт схаменув ся перший:

— Та ще невідомо, хто виграв! Що мірошник тебе не пожалів, се правда, а останнє ще побачимо, ще треба у людей спитати, може він і не думав одкривати шинку.

«Два одкрив! — почухав ся знов мірошник» — Е, треба було хоч рік подождати, — zostав ся-б Янкель у дурнях, а то тут щось таке не лагідне виходить»...

І він озирнув ся на свій млин: чи не можна-б тихенько, по-за млином, майнуть на село? Але в сей час у лісі, за греблею, стало чути чийсь нерівні кроки і бурмотінє. Янкель схопив на плечі свій клунок і бігом побіг до тих-же яворів. Мірошник ледви встиг схватись за товсту вербу, як обидва — і чорт і Янкель — були уже тут, а в сей час в кінці греблі показав ся підсіпка Гаврило. Свита на Гаврилові драна, з одного плеча спущена, шапка на бік, а босі ноги усе одна з другою сперечають ся: одна хоче у праворуч, а друга, на зло, у ліворуч верне. Одна знов у свій бік потягне, а друга бідного підсіпку так до себе кине, що ось-ось голова в одно місце полетить, а спина з ногами у друге. Так от і йде бідний парубок, розписуючи по усій греблі узори, від одного краю до другого, а уперед щось мало подасть ся.

Вачить чортяка, що підсіпка зовсім паний, вийшов собі та й стоїть посеред греблі у своєму власному виді. Звісно, з паними людьми яка чортів церемонія!

— Здрастуйте, каже, добрий чоловіче. А де се ви так намальовались?

(Далі буде).

в міру того, чи менший або більший попит за роботою. Лихою стороною сеї системи є широко розвинене *ломанє контрактів*, котрого значія робітники звичайно не уміють оцінити. Ще гіршою є *продажа контрактів*. З розростом еміграції росте також число агентів, що не вміючи самі вийти в інтерес і збудити довіре, відкушлюють контракт від старших агентів, які мають вже численну клієнтелю. За голову платять тоді звичайно 5 марок, в чім окрім поголового урпачені вже є і побічні зиски, які мають ті наставники. Як легко можна догадати ся, на- ходять ся серед тих агентів нераз і такі гарні люди, що продають один і той самий контракт в кількох відписах.

Часто обходить ся ціла справа без агента. Рільник поручає досвідній робітницї звербувати відповідну скількість людей і посилає їй гроші на дорогу, а за се дає їй по марці від голови.

Деякі маєтки, особливо такі, що потребу- ють менше робітників, і котрим не оплачує ся наймати наставників-агентів, висилають по ро- бітників своїх господарських офіціалістів; но ті мусять добре знати місцеві відносини, бо аген- ти, очевидно, підставляють їм ногу. Далше по- слугують ся рільники також «бюрами посеред- ництва, що головно оперують на Гор. Шлеску. Ті бюро послугують ся знова під'агентами (звичайно дівчатами). Тут кошти є висіші; они до- ходять по 6 м. від голови, та обслуга не є вдо- воляюча, бо нераз присилають за молодих людей.

Вкінці лучає ся, що повертаючі на зиму робітники з'обовязують ся вернути ся на весні до роботи і беруть завдаток, через що підпада- ють під категорію челядної служби і можуть бути спроваджені до роботи примусово, о скіль- ко, розуміє ся, знане єсть місце їх сталого побуту.

З весною отже слїдує мобілізація приго- товлених сим способом робітничих кадр. Тож їдуть повні залізничі поїзди на запад, виклику- ючи у залізничних урядників, що не можуть собі нераз з тим натовпом дати ради, наріканя на *verfluchte Polacken*. Кошти переїзду платять хлі- бодавець: вносять они від границі східних про- вінцій пруских до Саксонії переїчно 10—14 м.

Коли з часом запотребовано робітників з Конгресівки і Галичинї, ужито посередництва бюр і жидів, котрі зробили з того очевидно ін- тересний *Geschäft* і підприємство на велику мі- ру. Докладних відомостей знова про се нема; в Галичинї н. пр. оперували в минулім році два бюро в Тарнові, одно в Ярославі і 20 жидівських агентів. Кореспондент варшавского «*Głos-u*» ці- нить бариш за сю їх роботу на пів мільона марок! Цифра, хочби мала бути і грубо переса- джена, дає много до мислення.

Доставка робітників н. пр. до Галлі в прус- кій Саксонії стоїть 30 марок від голови.

(Далі буде).

Д О П И С Ь.

Господарске віче в Бродах.

Одиноке руске товариство господарске «Сільський господар в Олеську» устроїло госпа- дарске віче дня 26. лютого. Віче з досить бога- тою програмою відбуло ся при значній участі селян, бо явило ся до 200 господарів, що з ці- кавостию прислухувались викладам і відчитам. Строго науковий виклад був лиш один, а то п. Василя Короля, що поясняв значіне штучних навозів при управі пісковатих ґрунтів, яких є дуже много в північній части брідского повіта. Не потребуємо зазначувати, що сей невтомимий учитель вивязав ся знаменито з своєї задачі, а доказом сего були щирі подяки не лишень зі сторони духовенства, але і селян, котрі відчули вагу сеї науки і з бесід, які опісля вели з со- бою по місті. Селяни набрали пересвідчення, що 1-е наука придаєт ся і господареві, а 2-е що є люди між інтелігенцією, котрі не лиш зичать селянинови добре, але і старають ся єму всіми силами допомогти.

Слїдуючі відчити о. М. Левицкого з Щуро- вич і о. Ю. Дуткевича з Дубя мали на меті лиш заохочене до плеканя ріжних галузій господар- ства. А то о. Левицкий говорив про се, як він може вижити на парохії маючій в дотації 14 моргів пісковатої землі. Він дійшов до добробит- ту через заложене хмелярні. Бесідник вияснив

способи закладаня хмелярні, єї кошти і доходи з неї — з чого всего виходило, що і селянин, котрому лекше о «руки», яких при управі хмелю багато треба, коли-б заложив лиш на чверть морґа хмелярню, може мати забезпечений дохід на 100—120 злр. річно.

О. Дуткевич, яко фаховий пасічник, вило- жив також історично значіне пасік на рускій землі за часів княжих, коли то віск і мед були головним вивозовим продуктом Русі, далше порівнував труди і доходи около пасіки а около плеканя худоби або безрог, виказав хосенність пчолы, а в кінци представив рахунково доходи і розходи зі своєї пасіки, котра єму убезпечає річно кількасот злр.

Отсе було би коротке справозданє з віча. Тут мусямо піднести ще деякі моменти, що з господарством не мають нічого спільного, а все таки мають свою вагу. Наперед бачили ми на зборах лиця мало нам знані: Повітових «бори- телів» за «Русь» анї на лік. Селянство брід- ского повіта так само розполітизоване, як і вся руска інтелігенція. Перший раз почули люди не політичні балаканки, а виклади наукові, котри- ми скорше можна Русь спасти, як побороуванем фонетики і Барвіншуків.

Далше обійшло ся без виборів провідни- ка зборів, на котрій то точці звичайно починав ся партійний антагонізм зібраних. Статут това- риства має завсїгди готового председателя від всяких зборів, засідань і віч, а тим є голова то- вариства або найстарший віком член виділу.

Не бачили ми ні «мастигих» ні «твердоло- бих» батьків, анї людей з їх парафій, та не бу- ло таких людей, що то вносили: «Дай Боже, щобиємо тут вже по раз послїдний зібрани ся!» Дай їм Боже здоровля тай пануваня. Хліб хоч би і знайкращої муки — а з закальцем — та- ки вікому не смачний.

В кінци показали ся наслідки славновісно- го окружника мін. Кербера: Щоби власти опі- кувались і т. д.

Справував сю опіку умундурований в повну ґалю ц. к. комісар; при тім мали ми нагоду о- глядати хороші жандармські новісенські «пикель- гавби!» Дуже ми цікаві, чи правительство заба- вило ся в так самого опікуна на зборах ц. к. товариства господ. краєвого, що минулого тиж- ня відбували ся по повітах на пр. в Золочеві?

Участник.

З ПОЛІТИЧНОГО ПОЛЯ.

Вчера навязано переговори поміж сторон- ництвами правиці, будьто би в тій ціли, щоби Чехів удержати при правиці в дорозі придбаня їм деяких концесій. *Narodni Listy* принесли вже вчера похоронну річ над сконом теперішної біль- шости, котра, по гадці сего нисьма, вже не іст- нує, в наслідок послїдної резолюції польского кола. Тимчасом не лишає ся Чехам нічого пн- шного, як вести обструкцію, а в виду сего істно- ванє більшости стало ся неможливим. Вкінци Чехи не мають чого жалувати. Правиця з Явор- ским на чолі не була ніколи для Чехів підпо- рою, але радше запорою. З вдоволенем нале- жить повитати факт, що вязи вкінци опали, бо чеські послы ніколи не мали причини, одушевля- тись правцею. Поляки для Чехів були все со- юзниками... теплої води.

В палаті ґр. Гарраха відбула ся вчера кон- ференція членів правиці і центра палати панів. Всі заступники обох партій виявили гадку, що- би в теперішних тяжких часах, коли розходять ся о чесько-німецку угоду, вислухано також гад- ки палати панів. В дискусії забирали голос: Гаррах, Рігер, Мадейский і Гельферт.

Для Боєрів почали ся тяжкі дні. Лїорд Робертс телеграфував вчера о год. 7. мін. 45 рано з Паадеберґ: «Кронїє капітулював нині ра- но без ніяких застережень wraz з цілим війском. Кронїє полонений находить ся в моїм таборі. Про число єго війск донесу пізнійше. Думаю, що правительство Єї корол. Величества прийме вість про сей факт з тим більшим вдоволенєм, що як-раз нині припадає річниця битви під Ма- юба-гіль. (Деятнайдцять літ тому понесли тут Англичани страшне поражене. І тоді прїбув сю- да Робертс, яко начальний вожд, але не мав вже нічого до роботи, бо мир був заключений).

Вістию про капітуляцію Кронїя королева незвичайно урадувала ся. Она вислала ґратуля-

ційну телеграму до Робертса. Публика устрою- вала по улицях манїфестації. Телеграма Робер- тса повідомляє, що число взятих в полон Боє- рів вносить менше більше 4.000. Між ними находить ся 1150 Боєрів з Оранії а решта з Трансвалю.

В низшій пакаті прийнято вчера вісти з боє- вища з великим ентузіазмом. Один Рідмонт кликнув іронічно: «40 тисяч Англичан взяло до неволі 3 тисячі Боєрів. Яка величава побїда!»

Вчера о год. 11. перед полуднем надїйшла депеша від ґен. Робертса, в котрій доносить, що дізнавшись, що в війську Кронїя чим раз більше воєнний дух слабне, а серед вождів панує незго- да, велїв острілювати зі всіх сторін єго табор. Дня 27-го год. 3. рано повело ся Англичанам завяти дуже важні позиції. Небавом явив ся у Робертса посол від Кронїя з повідомленем, що він піддає ся на ласку і неласку. Робертс зажа- дав, щоби Кронїє сам прїбув і щоби ворожі війська вийшли з табору, зложивши перед тим оружє. О год. 7. прїбув Кронїє і просив, щоби поведено ся з ним приязно і щоби при нїм могли зістати: єго жінка, внук, секретар, адїю- тант і слуга. Робертс згодив ся і вислав по по- лудни Кронїя до Капштату в товаристві офіціара, що мав дбати, щоби з вьзнем обходжено ся з належними почестями. Взятє в полон військо вислано рівнож залізницею до Капштату.

Робертс і Кіченер є тепер в Англії героями дня. Робертс, котрого син упав в тій війні, до- кладав всіх заходів, щоби зневолити Кронїя до капітуляції як-раз в річницю битви під Маюбою.

Мимо капітуляції Кронїя трансвальске по- сольство в Брукселї заповідає, що війна буде продовжатись, доки Англія не запропонує мо- жливого до принятя мира. Аж до Блемфонтен не стрінуть Англичани на більшї трудности з сто- рони Боєрів, але вздовж ріки Вааль, де Жуберт завяв сильну, оборонну позицію, наступить кон- центрація всіх боєрских війск.

В Лондоні панував вчера нечуваний ен- тузіазм. Вість про капітуляцію Кронїя надїйшла о год. 10. рано. Сейчас опубліковано єї пляка- тами перед ратушом.

Н О В И Н К И.

— Дирекция «Краєвого Союзу Кредитивого» по- дає до відомости своїх членів і інтересованих, що змінила дотеперішні години урядові від 11-ої до 1-ої і урядувати буде від тепер від години 12-ої до години 2-ої пополудни, окрім неділь і руских сьвят. Лїокаль Товариства містять ся в домі «Просьвіти» ривок ч. 10 І. поверх.

— Шевченківський концерт в Коломиї відбуде ся сего року в понеділок 12. марця. Програма вже уложена і буде оповіщена за пару днів. До- хід призначений на «Народний Дім» і «Шкільну Поміч» в Коломиї.

— Дня 4. марця відбуде ся заходом читальні «Просьвіти» в Количинцях аматорске представле- нє драми «До Бразилї» в 4. актах Л. Лопатинь- ского. Чистий дохід на будову власного дому. О численну участь урпашає — Комітет.

— Русини невільниками на гавайских островах. В американській «Свободі» пише о. І. Ардан: «Свого часу появилася була в «Свободі» звістка повторена за англійскою газетою виходячою в Сан Франціско «The Examiner», що контрактова робота на гавайских островах (в дійности-ж невільництво прикрашене другим іменем) — зне- сена. Тимчасом се неправда. Старе право га- вайске, позволяюче на таку неволю, ще не зне- сене, хиба що се зробить конґрес в Вашингтоні, що невдовзі має ухвалити права, маючі обяза- зувати в новоутвореній території гавайській. На- ших людей на гавайских островах є около 350 люда (межи ними пару Поляків), але порозки- дувані они по всіх усяодах, щоби не могли по- розумітись і зробити бунту, котрий правду ка- жучи і так не багато їм поміг би. Роблять они по 14 годин денно, в краю дуже горячим. Му- сять носити плуги, що важать по 160 фунтів 2 до 3 милї на поле та зносити всякі насьмішки і знущаня ся від своїх наставників. Жінки бер- уть з собою в поле, і ті працюють побіч мушци. Сли хто з них захорув, не вірять єму, але засу- джують на 5—10 долларів кари, або саджають до арешту на 20 днів. В осени 1898 року вса- дили до арешту 37 люда за «непослушенство» і держали їх там майже 10 місяців. Тепер та- кож сидить 4 людей в вьзниця за те, що вті- кли і хотіли шукати роботи на другій плянтації. Але що Гаваї, се острови, обляні зі всіх боків морем, то-ж далеко втечи не годен, отже і наших крайнів кінні полісмени піймали, били мотузєм, копали як псів по голові, карку, пле- чач і їдучи собі на конях вели їх за собою так через 3 дні. Хлопи заробляють денно по 50

центів, жени 25, але що всякі річі мусять купувати в компанійних сторах, то-ж звичайно так буває, що чоловік вмiсто відложити пару центів на сплату контрактного довгу, що раз більше в довг лізе. Надія на близьке увільнене з неволі для Русинів гавайських блискає ясним промінем. Конзулят австрійський в Філадельфії повідомив мене, що в справі наших невільників пороблені якісь кроки, а R. R. Hitt, председатель комісії для справ заграничних і автор білю для утвореня території гавайської пише, що если его біль перейде, то робітники в Гаваях будуть так свободні як і робітники в Пенсильвенії, або котрим другим стейті Сполуч. Держав. Вправді в білю R. R. Hitt-а, як і в другім внесенім в сенаті в тій самій справі єсть параграф, в котрім каже ся, що всякі контракти заключені перед ухваленем тих білів будуть важні і обовязуючі і на дальше, з чого виходило б, що робітники підписавшись контракторами перед виданем нового права, мусять-б і дальше бути в неволі, поки не відроблять свого довгу, то однак R. R. Hitt нічого о тім не каже і може бути, що контракти робучі будуть виїмком в тім разі. Если-б се було правдою, то тоді Русини гавайські були-б свободні меньше більше в місяцю юлію, бо сенатор Sillom предложив, щоби нове право увійшло в жите 4-го юлія сего року.

Последніми днями заітерпелював я кількох визначнійших сенаторів і репрезентантів в тій справі і скоро лиш дістану відповідь, поспішу поділитись нею через «Свободу» з нашими Гавайцями.

Так само предложив я цілу справу з докладним єї описом, о скілько се було можливе на підставі находячих ся у мене фактів, товариству League for Social Service, зложеному з найбільше впливових і діяльних людей з поміж протестантів, котрі мають на меті побороване суспільної нужди.

Словом, надія на визволене Гавайців єсть, хотяй і плянтатори не сплять, але старають ся всіма силами, як приміром остатніми часами через репорт Mr. Sewall-а, спеціального агента Сполуч. Держав на Гаваях, представити положене контрактних робітників на згаданих островах в як найліпшій світлі, та доказують, що они ситі і вдоволені, та що найліпше-б було, если би лишити все по старому.

— Шлюб архикн. Фр. Фердинанда д' Есте. З Будапешту доносять, що шлюб архикн. Фр. Фердинанда д' Есте, з гр. Софією Хотківною відбув ся вже дня 6. с. м. в Бруці над Муром. Гр. Хотківна прибула день перед тим до Бруку, а архикнязь в сам день вінчання приїхав перебралий по цвільному, разом з двома свояками гр. Хотківної, що мали бути свідками акту вінчання. Просто з двірця поїхав архикнязь до монастиря, де всьо було вже приладжене до шлюбу і крім наречених, свьязченика і двох свідків, нікого не було в костелі. По довершенім акті шлюбнім виїхав архикнязь до Відня і взяв ще того самого дня участь в двірськім балу. Здає ся, що навіть ніхто з найблизших его не почував, що вже шлюб відбув ся, а вість о сім рознесла ся доперва пізнійше і виїхав від родини гр. Хотківної. Цісар противив ся до послідної хвилі сему супружеству, а матоха архикнязя, Марія Тереса, рівнож старала ся відвести его від сего кроку. Однак архикн. Фр. Фердинанд витревав до кінця в своїм намірі.

— Цісарева Елисавета — під таким заголовком має появити ся книжка, видана за дозволем цісаря. Автором книжки є п. Марія Брук, бар. Валлерзе, донька кн. Людвіка баварського, а сестриниця цісаревой Елисавети. Паві Брук має у себе дневник своєї тітки, у якої виховала ся.

— Продажа бороди. Давид Перельман, бородачій жид, готовий до всіх «інтересів», явив ся недавно в якійсь справі в домі інжинера п. К. саме тоді, коли там з нагоди імянин господаря сиділо багато підпитих гостей і в найліпше забавляли ся. Коли Давид появив ся, зі всіх сторін посипали ся похвали для его бороди. «Ах, що за гарна борода» закликав один з присутних. «Кілько може она важити?» сказав другий. «Таку бороду і я хотів би мати» додав третій. Вкінці стануло на тім, що жид продав бороду на вагу професорови В., по 100 зр. за один фунт. Думаючи, що его борода буде важити кілька фунтів, зажадав Давид, щоби проф. В. зложив в треті руки на всякий случай 500 зр. кавці і се стало ся. Прикликаний фризнер обтяв ему бороду при самій скірі; від сусідки принесено кухонну вагу, тягарки і... чи вага здуріла? Борода нічого не важить. Пав Давид остовпів, інжинер враз з гістьми клали ся від сміху. «Безперечно вага є зла» замітив жид. Вкінці пішли всі до найблизшої антики, де зважено бороду. Показало ся, що борода важила всего два грами. Проф. В. виплатив жидови 40 кр. готівкою, а з бороди казав собі зробити щітку до чищення капелюхів.

— Последній атентат Люккенія на директора вязниці, Перрена, зістає, як виказало слідство, в звязи з заговором, уложеним італійськими вязнями. Замішання повстали вже десять днів тому, але їх укривано. В часі, коли Люккені розма-

вляв з директором, заговорщики напали на дозорців, так що жандармерия лише з трудом могла при помочи оружя їх обезсилити. Двох вязнів утєкло, але їх зловлено в Сабавдї. На чолі заговору стояв анархіст, Борзілі.

— Осторога для молодих дівчат. На більших залізничних стациях російських залізниць будуть за згодою міністра доріг у вагонах вивішені окремі оповіщеня протестантского товариства Бетабора в Ризі. Се товариство остерігає дівчата і жінки, що їздять залізницями, відносити ся дуже обережно до всякого рода випадкових предложень незнакомих їм осіб, особливо в тих випадках, коли ті особи обіцяють їм дати вигідне приміщене гвернантки, товаришки і т. д. Товариство звернуло ся о поміч до Сабурова заступника председателя петерб. комісії міжнародного конгресу в справі торговлі жінчинами і сей також випросив для товариства дозвіл розвішеня таких оповіщень. Годилося би і у нас на се звернути бачність!

— Чудотворний рабін. «Kur. Stan.» доносить: Тиждень тому назад приїхав до Станиславова чудотворний рабін, котрий казав оголосити єврейськими афішами, що лічить всілякі, хоч би й які недуги. Товпа одновірців ішла вже до него, але староство довідало ся і хотіло вже поробити відповідні кроки, коли чудотворець перечувши, що его жеде, утік з міста.

— Інфлюенца а курці. В виду лютуючої сими часами інфлюенци, годить ся навести погляди на сю недугу знаменитого лікаря кобурского, д-ра Макса Брайтунга. Передовсім доводить він, що в більшости случаїв причиною інфлюенци, котра дуже часто кінчить ся смертю, є папіроси. Можна сміло сказати, що інфлюенца є товаришкою папіросів. Функції серця ослаблюють ся при сій недужі, у курця в степені далеко сильнійшій, як у некурячих. Богато муштин випалює тепер по 50 папіросів денно, а наколи такий занедужає на інфлюенцу, може мати більше виглядів, що з неї вже не виздоровіє і умре наглою смертю. Дехто міг би казати, що такі погляди суть пересадні, а однак они є оперті на довголітнім досвіді. Хто багато курить, сей тратить веселість, є пригноблений, а чоловіка з такою вдачею найлекше вхопить ся інфлюенца. Найліпшим на се ліком є веселість. «Научіть ся сміяти, відучіть ся курити, а будете забезпечені перед інфлюенцою» так кінчить др. Брайтунг.

— Трагедия Софокля на сцені. Група студентів і студенток з Греції, устроїла недавно в Римі представлене трагедії Софокля «Електра» в першій мові. Публіка, з виїмком кільканадцятьох професорів, нічого не розуміла і приглядала ся лише акторам, що пересували ся по сцені і вимовляли слова дивно звучачі.

— Перехитрили. В часі борби над Тугелею, мусів один відділ Трансвальців з малою арматою скоро кофнути ся, або впасти в руки Англичан. Вибір був тим прикрійший, що не було коний до тягненя армати, а навіть ляфета була зломана. Перебігли Боери видумали сейчас такий підступ. Армату закотили до близького рова, прикрили землею, а на верху поставили хрест, мовби там лежав поляглий вояк. І дійсно перехитрили Англичан, бо коли по кількох днях Англичани уступили знов з того місця, побачили Боери «нарештєну землю, а на ній лежав вінцець з пільних цвєтів. Републикани з усміхом вдоволеня витягнули армату, уставили єї, і в короткіх воскресле тіло мнимого небіщача дякувало раз-по-раз Англичанам за їх доброту — кулями.

— Нові карти вістові має видати російська правительствєнна фабрика по ціні 3 рублів за дві талї. Рисунок до них зробив артист Каразін в 24 красках, а оригінальність їх полягає в тім, що фігури представляють чотири народности: Треф Українців, пік — Кіргізів, каро — Поляків, кер — Великоросів.

— Дивна епидемія ширить ся в Ростові над Доном. Нема дня, щоби якась жена не повідомила поліцію про утечу свого мужа. В протягу сїчня лучило ся таких случаїв аж 60. З сего лише 20 утікачів повернуло до своїх жіночок і піддало ся покуті.

— Німецький парохід «Норкевінг» вплинув дня 24. сїчня з порту Ньюкастле і від того часу всяка чутка про него загинула. Правдоподібно мусів затонути, а залога, що складала ся з 15 людей, найшла мабуть смерть в морських хвилах.

— Відраза до котів. Англійські часописи наводять з жия ген. Робертса деякі цікаві факти. Між иньшим подають, що коли сей богатир несподівано побачить kota, дістає сейчас якогось нервового поражєня. В битві під Кабдульом, стояв він мов камінна статуа серед свисту куль, з зимною кровю без найменьшої боязни; нараз узрів kota. Тоді став він дрожати на цілім тілі, лице сполотніло, ледви держав ся на ногах, і коли-б kota не були прогналі, могла би була ся хвиля рішити о его житю.

— Паук-ловець. Проф. Гельді, директор музея в Пара, овисуючи жите паука, *Epeirides bakiensis*, представляє між иньшим спосіб ловленя ним добичи. Паук сей снує прямобіжну сїть на

висоті 1 до 2 м. над землею, надаючи паутині форму трикутника. Ціла сїть опирає ся на поперечній нитці горішній і двох бічних, збігаючих ся під острим кутом в долині. Видіти паука на ловах можна лише дуже рано, бо по сході сонця відпочиває він вже і споживає де в укритю свою добичу. Заки удасть на супочивок, перегризає він ливви, що прикріплюють сїть до галузок, складає паутину в малий тоболочок і разом з добичю криє ся в якій щілині, аби там спокійно видобути зловлені комахи. Гельді каже, що дуже забавно є видіти паука як він з рідкою точностю складає свої ловецькі прилади перед наступленем горяча.

— Ц. к. Дирекция залізниць державних у Львові оповіщує:

Почавши від 1. марця с. р. не будуть курсовати поїзди особові ч. 6213 і 6214 на залізниця льокальній Краків-Коцмирів. Прочі поїзди особові будуть переходити від 1. марця після слідующего розкладу:

ч. 6211. відход. з Кракова о год. 8. рано, а прих. до Коцмирова о год. 908 рано;

ч. 6212. відход. з Коцмирова о год. 630 рано, а прих. до Кракова о год. 732 рано;

ч. 6215. відход. з Кракова о год. 811 вечером, а прих. до Коцмирова о год. 930 вечером і

ч. 6216. відх. з Коцмирова о год. 555 по полудни, а прих. до Кракова о год. 610 вечером.

Ближші поясненя подають афіши.

— Дрібні вісти. Вчєра помер у Львові підчас обїду 29-літній купець Генрик Ваташина. Причиною смерти мав бути після орєчення судово-лікарської комісії серцевий удар. — В Пасїчній жидачівского повіта, буде вітворенний з днем 1. марця новий почтовий уряд. — У Відни відобрав собі жите приватний урядник, Гольдзер, вмовивши в себе, що ніяким способом не буде міг вижити з своєї пенсії. Гольдзер був від довшого часу умислово-хорий. — В Кракові є більше жєнщин як муштин. Последній спис людности подає, що муштин є 40.208 (в тім числі 4.471 війскових), а жєнщин 43.522. Супружєств заклєчено в Кракові за послідних 3 місяці 1899 року 234.

— Переписка редакції і адміністрації. Вив. Сем. в К. Помістимо в найблизших днях. Небавом вишле Вам звісна особа лист.

Наука, штука, література.

— Молода Україна ч. 2. за лютій с. р. Некрольо: А. Шахнович (з портретом); — *Евген Коцевич*: Молодіж і політика; — *Льонгін Цегельський*: М. П. Драгоманов, його думки, діяльність і значєне; — *Прометей Ясенко*: Картини з наук природних; — *Василь Шаховський*: З пісєнь болю; — *Антін Курієльницький*: Непотріб; — *Михайло Галуциский*: Українська молодіж в р. 1899; — *Іван Мороз*: З Чернівців; — *Володимир Старосольський*: Студентські рухи в Росії; — Дрібні замїтки: «Zjednoczenie»; «Dziwość»; З прокураторії; Від Редакції; Переписка Редакції.

Телеграми.

Рим, дня 28. лютого. Крієпі піддав ся повноно тяжкій операції карбункула. Операція повела ся.

Відень, 28. лютого. На нинішнім засіданю парламенту має радник двору Карейс внести інтерпеляцію в своїй особистій справі з мін. Пентаком.

Последні вісти.

Нинішнє засіданє ради державної зачало ся о 11. годині. По відчитаню інтерпеляцій і внесенє пос. Гесман зажадав переказаня особній комісії внесеня его в справі знесеня кавційного обовязку урядників. Ухвалено.

З дневного порядку приступлено до дальшої розправи над наглими внесенями в справі угляних стрейків.

Перший промовляв пос. др. Демель, а по нїм пос. Цінґр, соціал-демократ. До голосу записалих є багато бесїдників.

„Леонардівка“ незрівнаної доброти, стара житня горівка — бутелька 1 зр., ців бутельки 50 кр.

Поручає торговля

ЛЕОНАРДА СОЛЕЦКОГО

Львів, ул. Батория ч. 2.

5—30

Помимо що вовна і розгар подорожіли о 30% — продає ковдри і матеріци по давних низьких цінах лишє спеціального робітня і магазин постели

18—30 ЙОСИФ ШУСТЕР

Львів, Коперника ч. 5.

Цївники даром.

